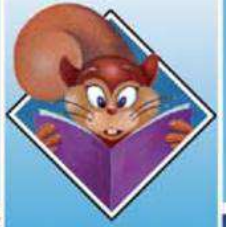

سەرۆره

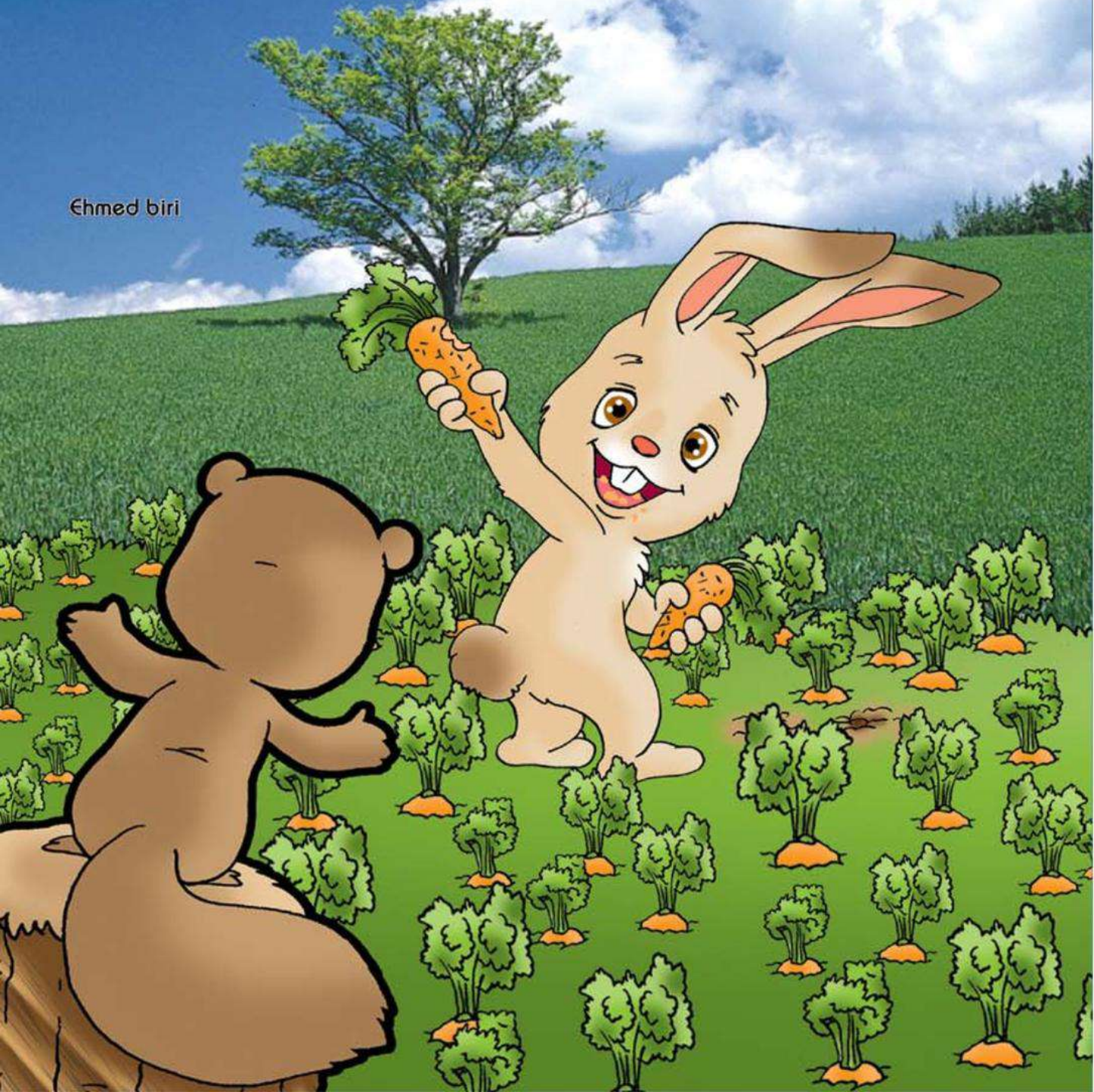
هژمار (٩٧)

تیرمهه ٢٠٠٧

بها (٥٠٠)

دینارن

Ehmed biri

سوپاسى بۇ ۋەزارەتتا رەۋشەنبىرى يا ھكۈمەتتا ھەرىمە
كوردستانى ژ بۇ ھارىكارىيا وان د چاپكرنا كۆقارا سقۇره دا

روپەل سەلام

ئايندە كاۋە

دەزگەھى خانى يى روشنىيىرى وراگەياندىن

خوداننى ئىمتىيازى
فاضل عمر صالح

سەرنقىسكار
سەلام بالايى

mail. balayi_selam@yahoo.com

تېلەفون سەرنقىسكارى: ۷۶۰۴۰۲۰

موبىل: ۵۵۹۴۴۶۲

سكرتىرا نقىسىنى
پەروىن عبدالعزىز

پىداچوونا زمانى
مەسعود خالد كولى

دەرھىنانا ھونەرى
ستار على

محمد ملا حمدى

mehemed_sersinki@hotmail.com

نىگار كىش
نەھمەد بىرى

mail. ehmedbiri@yahoo.com

تېلەفون رىقەبەرىن: ۷۲۴۰۱۹۲

www.eduhok.net/sivore
e_mail: sivore@eduhok.net

بەلاققەرنى ئىكانە

نقىسىنگەھا نزار

تەنقىت بائىر قاندا ھەركىن

موبىل: ۵۵۹۰۰۳۵

neza_doskita@yahoo.com

NIZAR

چەوا ستیر چییوونە ؟

ستیر گۆیه‌کا مه‌زنه ژ گازین ته‌ییسۆك و گه‌له‌ك گه‌رم. هه‌می ستیران ریژده‌یه‌کا زیده‌یا هیدروجنینی یا هه‌ی، چونکی نه‌و زیده‌ری هیژا وانه. ژ بلی هیدروجنینی، كه‌ره‌ستین كیمیاییین دی ژی وه‌کی (هلیوم، نیتروجن، ئوكسیجن، ناسن، نیکل و...) ب دۆخی (گازی) د پیکهاتی ستیران دا بكار هاتینه.

كۆمه‌كا هویركین (ذرات) فآن گازا دگه‌هنه‌ئیک و به‌یژ دزفین و گاف بو گافی پتر هویركین گازان رادكیشنه‌بنك خوه‌قه و له‌زاتیا زفرینا وی ژی زیده‌تر دبت، ل فی ده‌می گۆیه‌كا مه‌زنا گازی چیدبت.

هه‌فده‌م دگه‌ل مه‌زنبوونا فی گۆی، هویركین بسه‌ر‌قه فشاری دئیکه‌نه‌سه‌ر هویركین ژنافدا، نه‌ف فشاره‌گه‌له‌ك زیده‌دبت و دگه‌ل دا تیه‌نا گه‌رماتیا فآن گازان ژی زیده‌دبت و هوسا نه‌و گاز دته‌ییسن.

ده‌می فشار و گه‌رمایا هوندری گۆی گه‌له‌ك زیده‌لی بیت، کریارین نافۆکی روی دده‌ن، و ل فی ده‌مییه‌كو ستیر چیدبن. و نه‌ف هه‌می کریاره‌نیزیکی چه‌ند ملیون سالان فه‌دکیشن هه‌تا ستیره‌ك چیدبت. و دیسان نه‌ف ستیره‌ماوه‌یه‌کی نیزیکی (100) ملیون سال بو دقین دا گه‌رمایا خوه‌بمه‌زیخته‌فه‌(ژ ده‌ست بده‌ت).

خۆر (هه‌تاف) مه‌ ستیره‌كه‌ ژ مه‌لیونه‌ها ستیران و فه‌باری وی نیزیکی فه‌باری ستیره‌كا نافنجی یه، و سه‌ره‌رایی فی چه‌ندی ژی، هه‌تاف مه‌لیونه‌ك و سی سه‌د هزار جاران هندی گۆیا نه‌ردی یه.

بەفرە و باران

* بۇچى باران دىبارت؟

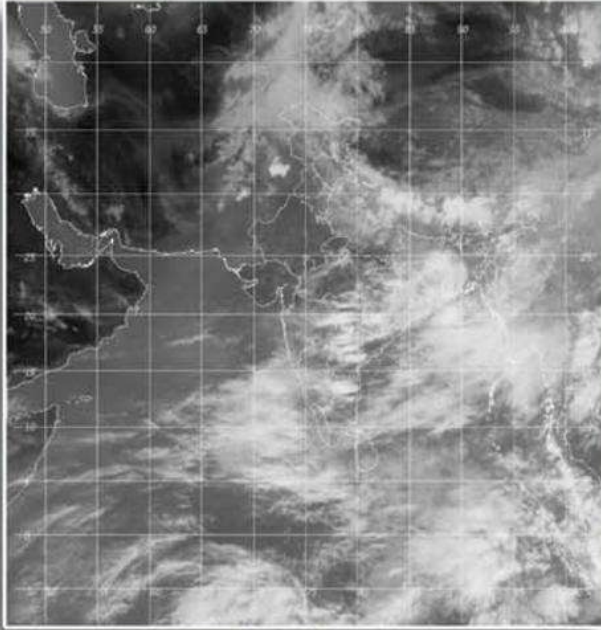
چېكىن ئاقى يىن ھوېر ئەوېن د ئاق ھەلما ھەوای دا دگەھنە ئىك و ئەورېن بارانى پىك دئېن. ل دوېماھىيى چونكى گەلەك مەزن و گران دېن نەشېن ل ئەسمانى بمېن، لەو وەكى بارانى دبارنە سەر ئەردى و ھەگەر سەقايى ھەوای (۰) سفر پلەيىن سانتيگراد يان د بن سفرى دا بت، ئەف دلوپىن ئاقى دبنە شلوڤە و بەفر، و بەفر دبارت.

ھەر دلوپەكا مەزنا بارانى ژ سەد مليون ژ فان چېكىن ھوېر پىكەھىت. واتە ھەتا پنىەكا ئەورى ب درىژيا (مليونەك و نىف كيلومېتر) و پانيا (مليونەك و نىف كيلومېتر) و كوېراتيا (مليونەك و نىف كيلومېتر) ل ئەسمانى چېبېت، ئەو پىدقى (مليون × مليون × مليون) چېكىن ھوېرە. و ئەورەكى ب فى قەبارەى ھەگەر وەك باران ببارتە سەر ئەردى دى نىزىكى ھزار و چوار سەد تەنېن ئاقى ژى بارت.

* بۇچى پاتۇرېن بەفرى وەكى ستېرانە؟

ھەر پاتۇرەك (كولېەك) بەفرى ژ نىزىكى پىنجى قرىسك (كرىستال) ىن بەفرى كو وەكى ستېرانن پىكەھىت. ھەمى كرىستال شەش قۇرزىنە و ھەمى گەلەك د بچوېكن، كو مرۇف ب تنى وان ب مىكروسكوپى دېبىنت.

*** شیشلتۆك چەوا چىدىبن؟**

دەمى سەقايى دنيايى دىن سفرى دا بت و ژ جھەكى بلند ئاڧ بىتە خوارى، ھندەك چىك ناكەڧنە خوارى، بەلكو ئەو دجەمدن و بىنە قەراسە. دەمى دلۆپ لسەر دلۆپى دبتە قەراسە، شىشلتۆك چىدىبت. ئەم د كوردى دا ھەروەسا دىيژىنى (شەمبىلىك، لويلاقە و گىلە).

*** كەسكونالا چەوا چىدىبت؟**

دەمى تىريژىن روژى ل دلۆپىن بارانى دكەڧن كەسكونالا چىدىبت. مروڧ ب ئاسانى دشىت سىپىدە و ئىقاران كەسكونالايى بىبىنت. داکو تو بشىى وى بىبىنى، پىدڧىە پشتا تە ل روژى بت. بەلكى تو ھەز بەكى بزانى كا سەر و بنىن كەسكونالايى ل كىڧەنە، لى مخابن مروڧ چو جارن نەشىايە بىبىنت؛ چونكى دەمى مروڧ دچت دا ل سەرى وى مىزە بكەت، كەسكونالا دچت و نامىنت(ئانكو بۆ ماودىەكى گەلەك كىم ديار دبت). ھەژىيە بىژىن كو ئەم د كوردى دا ھەروەسا دىيژىنى (كەسكوسور و كىلەستوين) ژى.

*** بۇچى كەسكونالايى ھندە رەنگ ھەنە؟**

رۇناھيا روژى دەمى د ناڧ دلۆپىن ئاڧى را دمر باز دبت، دابەشى گەلەك رەنگان دبت. رۇناھيا سىپى يا روژى تىكىلى ھەفت رەنگىن دى ديار دبت، كو ئەو ژى ئەڧەنە: (سور، زەر، پرتەقالى، شىنى ڧەبووى، كەسك، شىنى تارى و مور).

پرسىيار ژوھ و بەرسف ژ مە

ئەرى راستە كۆ زركىتكى پتر ژ دو چاقان ھەندە؟

پ: چىدەم كاروان:

بەرسف: بەلى. زركىتك بۇ دىتتا تىشتىن ل دەوروبەرىن خوھ چاقىن خوھ نالقىن، لى دەھمان دەمدا چاقىن وان گەلەك بەيز و د خوھشن. وان دو جوړه چاقىن ھەين، ئەو ژى (چاقىن سادە و چاقىن لىكدايى)نە. ھەر چاقەكى لىكدايى ژ كۆمەكا پشكىن بچويك پىك دەيت كو دشىن ژ ھەمى ئاليان فە وينەيا وەربگرن بىنى بو فى ئالى يان ئالىى دى بەينە زفراندن. بۇ نموونە لچەم زركىتكى ھەر چاقەكى لىكدايى ژ (۵۰۰۰)پىنج ھزار پشكان و لچەم سەرتەشيك(سەنجاكۆك)ى ھەر چاقەكى لىكدايى ژ (۳۰۰۰۰)سىھ ھزار پشكان پىك دەيت. و ھەروەسا چاقىن وان يىن سادە ژى كو يىن لسەر سەرى وان، دشىن ب ھارىكاريا پلا گەرماتيا رۇناھىن، تىشتان ژىك فاقىرن و بنىاسن.

بۇچى رەنگى گىاي كەسكە؟

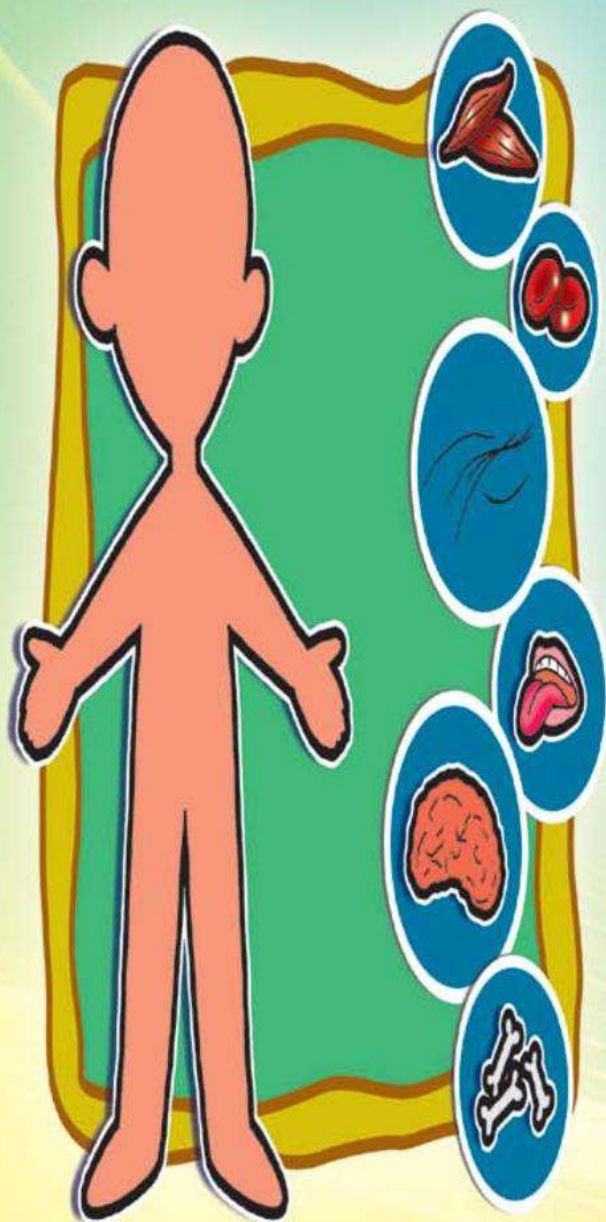
پ: ھندىرەن مەجىد:

بەرسف: ب تىنى ئەو تىشت دەينە دىتن يىن رۇناھىن بزفرىننەفە. ھەلبەت ھەمى تىشت ھەمى رەنگان نازفرىننەفە؛ بەلكو ھندەك رەنگان وەردگرن ژى. رەنگى گىاي كەسكە؛ چونكى ئەو ھەمى رەنگان وەردگرت لى رەنگى كەسك دزفرىننەفە(وەرنىگرت). واتە دەمى ئەم رەنگى (قىرى) رەش يان يىن (گىچ)ى سىپى دبىنن، ئەگەرى وى ھەر ئەوھ كو قىر ھەمى رەنگان وەردگرت و د ناڤ خوھ دا دھووينىت و رەنگى سىپى دەھافىتە ژدەرڤە و پىشوازىن لى ناكەت، و ب ھەمان شىوھ (گىچ) ژى رەنگى رەش دەھافىتە ژدەرڤە و ھەمى رەنگىن دى دھووينىت.

تەرىقەتووزاتاق...؟! !

- دەمى مروۇف دئاخىت (۷۰-۸۰) زەڧلەك و دەمى دگرنىت (۴۲) زەڧلەك و ھەتا پىنگاڧەكى باقىت (۴۵) زەڧلەكىن وى دلفلن.

- ھژمارا تەپىكىن سۆرىن خوينا مروۇشى (۲۵) بليون تەپكن.

(سىبار گولى)

- روژانه (۴۰) موپىن زەلامى و (۷۰) پىن ژنكى دوھرىن، لى ھندەكىن دى ل شوپىن شىن دبنەڧە.

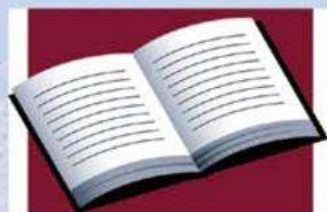
- بەھىزترىن ماسولكە د لەشى مروۇشى دا ئەزمانە.

(داپكا نازەلىنى)

- گرانيا مېشكى مروۇشى (۱۲۰۰) گرامە و ژ (۱۴) ھزار مليون خاناپىك ھاتىە.

- كلوڧنى سەرى مروۇشى ژ (۲۲) ھەستىان پىك ھاتىە.

(بارىن دوسكى)

- زىدەر:
- ۱) باز ھم بە من بگو چرا؟، ناركدى لشوكوم
 - ۲) سىستەما روژ و جىهان، خالدى ئەزىز
 - ۳) بىنەماپىن جوگرافيا گشتى، نەشوان شوكرى ھرورى
 - ۴) چەند ساپتەكىن ئىنتەرنىتى ب زمانى فارسى
 - ۵) كوكت الارض، بارىن وىليامز، ت: دار الفاروق

A Flock of Birds

برهکا بالندا

بهرههشکون : عزت یوسف

زبهر گرنکیا فیربوونا زمانن نینگیزی مه ب فەر دیت هەر جار چیرۆکهکن ب ههردو زمانین کوردی و نینگیزی د کۆقارا
خوه (سقوره) دا بینینه خوار، داکو زارۆکین مه هیدی هیدی قیری زمانن نینگیزی بین.

There was once a flock of birds peacefully searching seeds and grains under a tree. A hunter came along and threw a heavy net over them. He said, "Aha! Now I have my dinner!"
جارهکن ل بنی دارهکن رهفهکا بالندا ب تهنا و رهحهت بو خو ل تۆه و دانی د گهریان. نیچیرفانهک هات و تورا
خویا گران هلاقیته هنداه و گویت (نیه خوئی دا، نوکه شیفا من چیبوو!)

All at once the birds began to flap their wings. Up, up they rose into the air, taking the net with them. They came down on the tree, and as the net snagged in the tree's branches, the birds flew out from under it to freedom.

هممی بالندا پیکه و بی گیر و بوون پهرین خو لیکدان و رابوون و تور لگهل خو راکرن و بلند و بلند بهرهف
ناسمانی فرین. پاشی هاتنه خواری و ل سهر داری دادان و تور کهته چهقین داری و چرچر بوو و بالنده د بنی
توری را دهرکهتن و نازاد بوون.

The hunter looked on in amazement, nodded his head and muttered, "As long as those birds cooperate with one another like that, I'll never be able to capture them! Each one of those birds is so frail and yet, together they are strong and can lift the net."

نیچیرفانی سهری خو ههژاند و ب حیبهتی فه بهری خو دایی و بوو نمنا وی : (مادهم نهو بالنده وهسا لگهل
ههشدو د هاریکارن، نهز چ جارن نکارم نهوان بگرم! نهو بالنده نیکه نیکه گهلهک د لاوازن، بهل نوکه و هممی پیکه
ب هیزن و د کارن توری لگهل خو ههلگرن).

كەسب.. نامە

سەدىق شەرۋ

We want like the sun shining and
..... a beautiful homeland
and the blue sky
Homeland... homeland... homeland...

دەنگى مە دگەل تە جىيەن
بزاڧو ماف و ژيان
هيشى و ئومىد و فەژين
بۇ مە ژى وەكى گەلان
وكلات... وكلات... وكلات

مە ژ خودى خۇ مننەتە
چ وارەكى ب لەزەتە
دى لى چىنين داروبارا
دى ئاڧا كەين گوند و شارا
دى بۇ خۇ كەينە بەهشت
ئەڧرۇ بۇ مە دەرڧەتە
وكلات... وكلات... وكلات

كوردستان أنت الأمل
مهدنا منذ الأزل
نغنى للفرح والسلام
نرسم بسمّة المستقبل
وكلات... وكلات... وكلات

جورین و ورزشی

بهره‌مفکر: بابی هاشی

یاریا هوکی

یاریه‌که کو دو تیپ ل سهر رووبه‌ره‌کی ده‌س‌ن‌ی‌ش‌ان‌ک‌ری یی جه‌مه‌دی دکن کو یاریکه‌ر خود ل سهر وی جه‌مه‌دی ده‌ح‌س‌ی‌ن. دا کو بشین لشینین ب له‌ز بکن و بشین بزوو‌ترین دم بگه‌هنه گوکی (puck) و بریکا داره‌کی وه‌کو گوپالی خوار کو دبیزنی هوکی و نم ب کوردی دبیزینی (کاشو) وی گوکی بو هه‌قالی خود پال بدت و بشین خاله‌کی ل سهر تیپا هه‌قرک تومار بکن. ههر تیپه‌ک زی خاله‌کی تومار دکت ده‌می گوکا وان دجته د ناف گوکی دا. دگه‌ل ههر تیپه‌کی شه‌ش یاریکه‌ر ب تنی یاریی دکن، هه‌که‌ر نه ههر تیپه‌کی ۲۰ یاریکه‌ر هه‌نه. ده‌می یاریکه‌ره‌ک سهر‌پی‌جیه‌کی دکت، ژ لاین دادقانی شه‌ ده‌یته سزادان نه‌و زی ب راوه‌ستیانا وی ژ یاریی بو ده‌می دو خوله‌کان یانژی پینج خوله‌کان، یانژی بو ۱۰ خوله‌کان و یانژی هه‌تا یاری ب دوماهی ده‌یت کو نه‌و زی ل دویف جوروی وی سهر‌پی‌جیی دمینت نه‌و ژ لاین یاریکه‌ری شه‌ هاتیه‌ کرن. سزایین بو ده‌می پینج خوله‌کان ده‌یته دان، ژ سزایین که‌سایه‌تی ده‌یته هژمارتن و د وی ده‌می دا ده‌یته دان ده‌می یاریکه‌ر ب ره‌فتار دکا نه‌ و مرژ‌شانه رابت و د ده‌می یاریی دا گه‌فا ل و مرشقانه‌کی بکت، لی نه‌ف جوروی سزای کیم د ناف یاریی دا ده‌یته دیتن. لی ده‌می یاریکه‌ره‌ک بو دو یانژی پینج خوله‌کان ژ یاریی ده‌یته ده‌ریخستن، ل وی جهی تاییه‌ت بو یاریکه‌رین سزادای هاتیه‌ دروستکرن درویننه خوار. ده‌می پتر ژ یاریکه‌ره‌کی د تیپه‌کی دا سهر‌پی‌جیان دکن، سی یاریکه‌ر دگه‌ل گولچی د مه‌یدانی دا دمینن. دگه‌ل هندی ٹیک ژ سی یاریکه‌رین سزادای دگه‌ل نیکی یه‌ده‌ک دی هیته کوهورین.

یاریا هوکی، یاریه‌کا مللیه‌ ل که‌نه‌دا، روسیا، سوید، فینله‌ندا، کومارا چیک، وه‌لاتین ٹیکگرتی و سلوفاکیا. خولا هوکی یا نشتمانی (NHL) یا ل نه‌م‌ریکا ده‌یته سازکرن، بهیزترین خوله‌ بو قی و مرژشی ده‌یته دانان، کو بناقترین یاریکه‌رین قی یاریی تیدا پشکدار دبن، دا کو جاما ستانی ل دوماهیا ورزی ب ده‌ستقه بینن. د قاره‌مانین هوکی دا و ب ریکا یاریین نولومپی و قاره‌مانین ههر سال ل جیهانی ده‌یته کرن ژن و زه‌لام پشکدار دبن.

یاریا هوکی ل سه‌دسالا نوزدی ل که‌نه‌دا ده‌سپیکریه و خولا هوکی یا نشتمانی (NHL) ل سالا ۱۹۱۷ ده‌سپیکریه کو ۳۰ تیپ دگه‌لدانه. نه‌ف یارییه ل وه‌لاتین نیسلامی وه‌کو ٹیماراتین عهره‌بی یین ٹیکگرتی و ئیران و کویتی و هتد ده‌یته کرن.

گورگ و مەيمويناك

كەشى ھەسەن / قوتايخانا ھەلگورد

ھەبوو نەبوو كەس ژ گورگى برسيتر نەبوو .
رۇژەكى گورگ گەلەك برسى بوو . ھندى ل دارستانى كەريا چ ب دەست نەكەت كو بخوت . رۇژەك بۇرى ، دو
بۇرىن و چ نەخوار . بۇ رۇژا سىن مەيمويناكەك ب دەست كەت ، ئينا گۇتى : تو خوش خوارنى بو من .
مەيمويناك گەلەك ترسيا و گۇتى : من نەخۇ ، نەز يا بچويكەم ، گوشتى من يى نەخۇشە .. من نەخۇ ..
ھەرە بو خۇ ل تشتەكى دى بگەرىن .
گورگى گۇت : ما نەز يى خشيمم تو فان فيلبازيا ل من بكەى ، ھەرە فان ئاخفتنا بو ئيكى بى ئاقل بىژە .
مەيمويناك گەلەك ترسيا و سۇر بوو ، دلنى گورگى ژى گەلەك ما پىقە و شيا نەخوت . گورگى ب جوانى گۇتە
مەيمويناكى : نەز تە ناخوم!
كەيفا مەيمويناكى گەلەك ھات و ژ كەيفا دا فرين ژى كيم بوو . دوى دەمى دا گورگى گوشتەكى مەزن ل نەردى
دیت ، ھندى ھندى برسى بوو خۇ تى وەرگەر و ھند خوار ھەتا تير بووى .
ژ وى رۇژى و باشقە گورگ و مەيمويناك بوونە ھەفالىن تىك و گەلەك ھەز ژ ئىكودو دگرن و بو خۇ پىكفە
خوارن چىدگرن و خانىكەكى مەزن بو خۇ چىكرن و ھەمى ئىقاربان دگەريان . رۇژەكى چوونە سويلافى .
ھەفالاكا خۇ ل وىرى دیت ، ئافى وى (مىمى) بوو ، پىكفە چوونە د ئافى دا و پشتى ھىنگى ھەر سى پىكفە ھاتنە
مال و شىف خوارن و مىمى ژى گەلەك بوو ھەفالا وان و ما د مالا وان دا .

زارۆكىن بەھرمەند

دلدار دلشاد سەدىق

دیدار: رەقىن شاورىكى

بىژەرى بەرنامى زارۆكان ل تەلەفزیونا گەلى كوردستان (PUK) هەقالى مە (دلدار دلشاد سەدىق) ل سالا (۱۹۹۵) ى ل باژىرى (دهوك) ژ دايك بوويه و ل پولا ئىكى نافنجى يە ل قوتابخانا (پيشه‌وا) و قوتابيه‌كى زيرەكە. كۇفارا سقۇره ب فان پرسيارىن خوارى دگەل كەفتە دانوستاندنى:

- * تو ب هاريكاريانى بوويه بىژەر و دەسيكاته چەوا بوو؟
- ژ زارۆكىنيا خو، من دقيا بيمە بىژەر و ئەز ب هاريكاريانى خيزانا خو بوومه بىژەر. ئەوان گەلەك پشته‌فانيا من دكر.
- * تو د نائفەرنامان دا چ پيشكىش دكەى؟
- ئەز پيشه‌كيني و دوماهيى پيشكىش دكەم.
- * ژ بلى كارى بىژەرىنى تو چەز ژ چ دكەى؟
- ئەز گەلەك چەز ژ وينەكيشانى و خواندنى دكەم.

* ب ھزرا تہ دقیت بیژہرین بہرنامی
 زاروکا د چہوا بن دا سہرگہفتی بن و
 زاروک چہز ژئی بکہن؟
 - دقیت یں زیرہک بیت و ھمی دەما
 ب گرنژین بیت.
 * تو کیژ کوفارا دخوینی؟
 - کوفارین سفورہ و کہپر.

* تہ دقیت ل پاشہروژی ببیہ چ؟
 - من دقیت ل پاشہروژی ببیمہ (نوزدار) و
 ھاریکاریا نہ خوشان بکہم.
 * ل دوماہین تہ دقیت چ بیژی و سوپاسیا کی
 بکہی بو کاری خو؟
 - سوپاسیا ماموستایا خو یا ھاریکار (کارین) ی
 و ھەردو ھەقالین خو (ھیشی و ھینژا) ی دکەم و
 سوپاسیا وە ژئی دکەم بو شی دیداری و ھیشیدارم
 کوفارا (سفورہ) ھەر یا بەردەوام بیت و مە ژ
 بابەتین مفادارین خو بی بەھر نەکەت.

پهیکه ریڼ باژیږی

مستهفا بارزانی

بهره‌فکرڼ و فوتو : بلند محهمه‌د

ل نیزیك بنگه‌هی تیله‌فزیونا کوردستان که‌نالی دهوک، باخچه‌یه‌کی جوان و مه‌زن هاتیه ئافاکرن و د ناه‌دا په‌یکه‌ری سهرکرده‌یه‌کی کورد کو ب دریژیا سالیڼ دویر خه‌بات و تیکوشین پیخه‌مه‌ت بلندکرڼ و ب ده‌ستفه‌ئینانا مافی گه‌لی کورد کرییه کو ب ناه‌فی (نه‌فسانه‌یا جیایی) دهاته ناه‌کرڼ و به‌رده‌وام ژی بزافا خورترکرنا شورده‌شا کوردی کرییه ژبونا کورد بگه‌هنه مافین خوه یین ره‌وا و نازادانه بژین و بگه‌هنه ناشتی و نازادی و دیموکراتیی، نه‌و ژی سهرکرده‌ی کورد مسته‌فا بارزانییه.

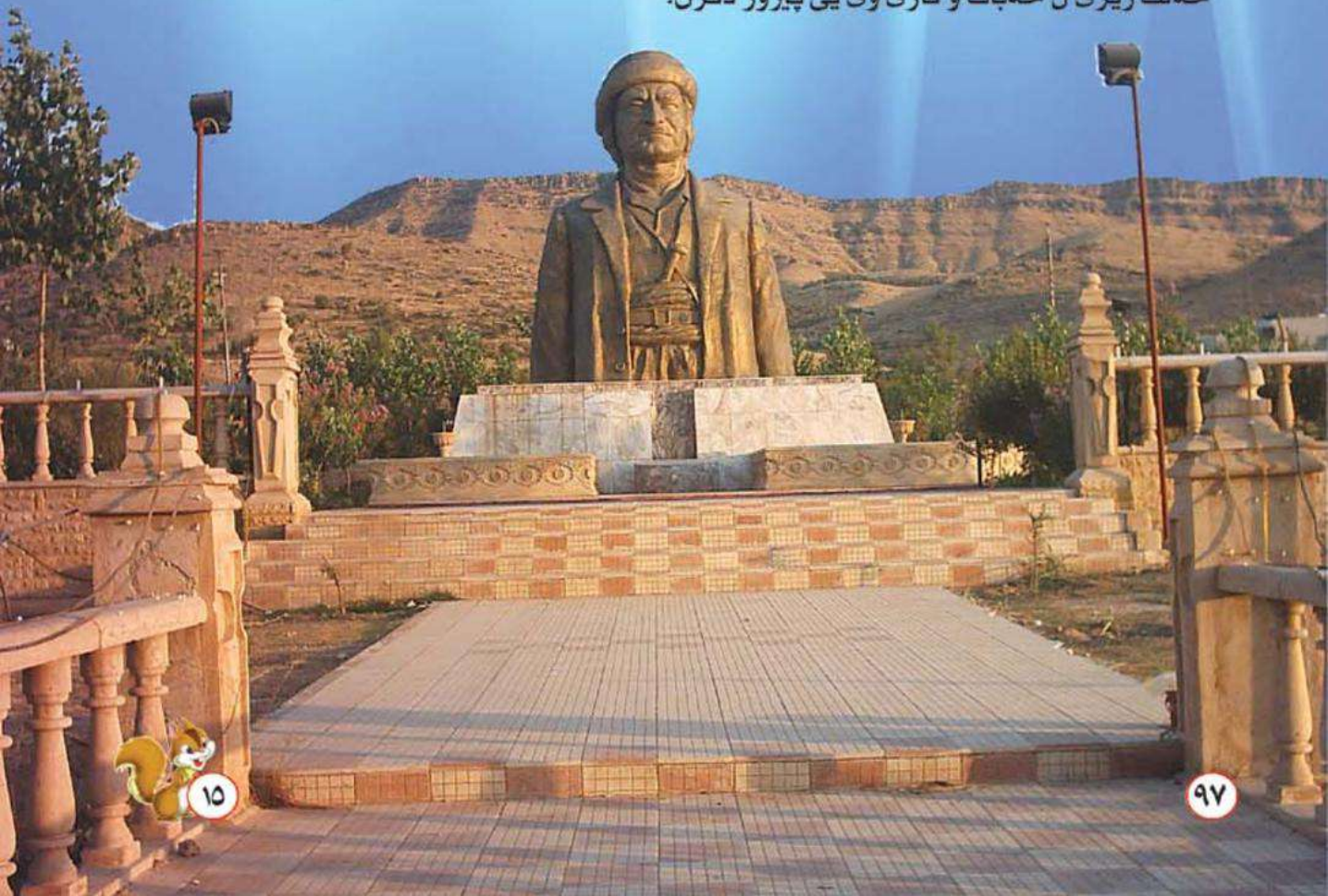
مسته‌فا بارزانی د ژین ۳ سالیڼ دا ل ۱۹۰۶ دگه‌ل دایکا خوه دکه‌فته زیندانا مووسل نه‌و ژی ب نه‌گه‌ری هندی کو هوزا وی به‌ره‌نگاریا ده‌سه‌لاتا ئوسمانیان دکر. ل سالا ۱۹۱۹ روله‌کی کارا دناه‌ شورده‌شا شیخ مه‌حموودی حه‌فید دا هه‌بوو و دهر‌دورین ۳۰۰ زه‌لامین جه‌کدار ل بن فه‌رمانا وی بوون. ل سالا ۱۹۴۵ وه‌کو سهرکرده‌ی له‌شکری ل کومارا کوردستان ل مهابادی هاته دانان نه‌وا ژلایی فازی محهمه‌د فه هاتیه راگه‌هاندن. ل سالا ۱۹۴۶ ی پارتی دیموکراتی کوردستان دامه‌زراند. سهرکیشیا شورده‌شین ئیلونی ۱۹۶۱ ی و گولانی ۱۹۷۵ ی کرییه و ل سالا ۱۹۷۹ ی دلی وی ژ لیدانی راوه‌ستیایه و چوویه به‌ر دلوقانیا خودی مه‌زن.

دژیانا خوه یا سیاسی و جه‌کداری دا مسته‌فا بارزانی توشی گه‌له‌ک دهر‌ده‌سهری و نه خوشیا بوویه، لی چ جاران بی ئومید نه‌بوویه و وی گوتنه‌ک هه‌بوو دبیرت: (ل سهرکه‌فتنا مه‌غرور نه‌بن و ل شکه‌ستنا بی ئومید نه‌بن). ل سالا ۱۹۷۰ ریکه‌فتنا ای ناداری دگه‌ل حکومه‌تا عیراقی مورکر کو ب ریکا وی کوردا شیا مافی خواندنی و فه‌کرنا خویندنگه‌هان ب کوردی و چاپکرنا په‌رتووک و کوفاران ب کوردی

بدهستقه بینن و کوردان شیا د نافی دام و دهزگههین حکومهتی دا کار بکن. لی فی ریککهفتنی گهلهک
 قهههکیشا؛ ژبههکو حکومهتا عیراقی بهردهوام بزافا ژنافیرنا وی کرن و ههتا وهلی هاتی کو ل سهه
 هههموو نالیین ژیاننی زال بینن و ئیدی کوردان ژنی ئەهف چهندهقههبول نههکرو شهههشا گولانی دههسپیکر.
 زاروکین دههلال وهکو ریزگرتن ل خههباتا بی راههستیانا فی سههکردی کورد، ل پاریزگهها دههوک ئەهف
 پههیکهههه ل نافی وی باخچی جوان هاتیه دانان کو بارزانی، ئیک ژ هیمایین مههزنین کورده و نافی
 کیشهیا کوردی بو پتر ژ نیف چههخی ب نافی ویهه هاتبوو گریدان و ل هههموو پارچین کوردستاننی
 خههک ریزی ل خههبات و کاری وی یی پیروژ دگرن.

خوارنا سقۇرمى

سېنارىيۇ ۋە ۋەرگىران ژۇرنىرەبىي: محمد مىلا ھىدى

چىرۇك: سىمىن كىتبى

ئەز گىزەرا ناخۇم.

رۇژەكى رۇژا سقۇرمى
بچويك د بەر زەقىەكا
گىزەرا را بۇرى، سقۇرمى
كىفرويشكەك دناڧوى
زەقىى دا دىت يى گىزەرا
دخوت، ۋى كىفرويشكى
گازى كرە سقۇرمى بچويك
ۋ گۆتى:

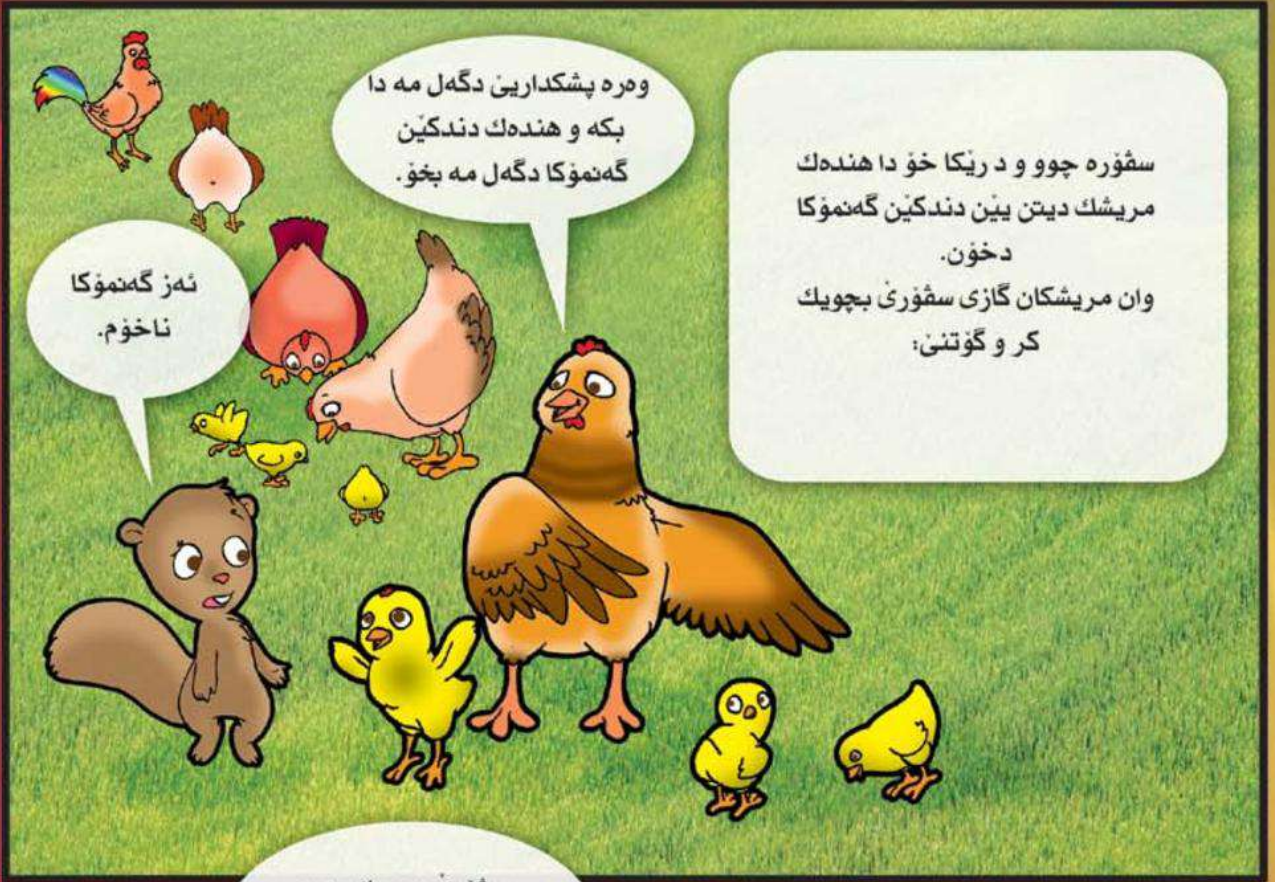
ۋەرە دەڧ من ھندەك
گىزەرا دگەل من بخۇ.

سقۇرمى بچويك ئەۋ كىفرويشك ھىلا ۋ ل دەڧ
نەراۋەستا، ۋ دېەر دەريايەكى را بۇرى، ۋى
دەريايى گەلەك ئوردەك تىدا بوون.. ۋا ئوردەكا
نىچىرا ماسيان دكرن.

ئەز ماسيان ناخۇم.

ۋەرە ھندەك ماسيا بۇ
خۇ ببە.

وهره پشكدارين دگهل مه دا
بكه و هندهك دندكين
گهنمؤكا دگهل مه بخؤ.

ئهز گهنمؤكا
ناخؤم.

سفوره چوو و دريكا خو دا هندهك
مريشك ديتن يين دندكين گهنمؤكا
دخون.
وان مريشكان گازی سفوري بچويك
كر و گوتني:

سفوري بچويك وهره
بندهقا دگهل مه بخؤ.

بهلي، نهفهيه خورنا من،
نهفه نهز هاتم دگهل وه
بندهقا بخؤم.

دويقرا سفوره ي فهستا دارستاني كر و
كومهكا سفوران ديت بين بندهقا كوم
دكهن و دخون، وان سفوران گازی وي
سفوري بچويك كر و گوتني:

ستیر و بهختی زاروگان

باگوردان: (۲۱/۳ تا ۲/۴)

گهرمن گهلهك كارتیكرن یا لسهر هزارا ته كری، لهورا دقیت تو خو گهلهك نهدهیه بهر روژی.

گۆلك: (۲۱/۴ تا ۲/۵)

ئهو ههقالین نوی ل ته پیروژ بن، خو ژ وان دویر نهكه؛ چونکی بهختی ته دگهل وان سپی یه.

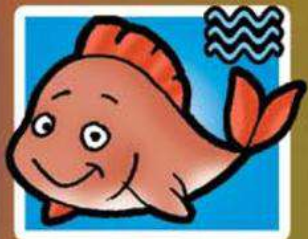
بلبل: (۲۱/۵ تا ۲۱/۶)

ههر ژ فی گافی دهست ب خواندنا وان بابهتان بکه یین تو پی کهفتی، داکو تو سهرکهفتنی ب دهستقه بیینی.

ماسی: (۲۲/۶ تا ۲۲/۷)

چوونا خو بو نافه سهیرانگهه و جهین یاریا و مهلهفانگهها کیم بکه، دا تو بهردهوام فییر نهبی.

دیكل: (۲۲/۷ تا ۲۲/۸)

هاریکاریا دایک و بابین خو بکه دا تو ههست ب بهتالین نهکهی. ژمارا بهختی ته (۶)ه.

پهلاتینک: (۲۲/۸ تا ۲۲/۹)

دهستی خو بگره و گهلهك ژ قهستا پاران نهمهزیخه.

پشيك: (۹/۲۳ تا ۱۰/۲۱)

ھزر نەكە تو يى مایه ب تنى و كەسى ھای ژ ته نینه.. خو پوسیده نەكە و ھەرە دگەل ھەقالین خو یین بەرى.

مار: (۱۰/۲۲ تا ۱۱/۲۱)

تو بەردەوام شرىناھيا دخوى و ئەو ژى بەردەوام كارتىكرنى لسەر ساخلەميا تە (ب تايبەتى ددانان) دكەن.

كەو: (۱۱/۲۲ تا ۱۲/۲۱)

پشتى تو چووۋيە ھندەك خولین فيركرنى، ھزرا تە گەلەك يا باش بووى.. بەردەوام بە لسەر قان خولان.

كارك: (۱۲/۲۲ تا ۱/۲۱)

خو نيزىكى قوتابيين زيرەك بکە دا بو شروقه کرنا وى وانا تو پى كەفتى، ھارى تە بکەن.

داس: (۱/۲۲ تا ۲/۱۹)

ھەگەر تو ھزرا کرينا تەزياتيا بکەى، دى ساخلەميا تە تىك چیت.. تو دکارى تشتەكى دى بکرى.

كيسەلە: (۲/۲۰ تا ۳/۲۰)

دلى چ ھەقالان ژ خو نەھیلە، دا رۆژەكى بى ھەقال نەمینی. رۆژا بەختى تە ئىكشەمبە.

بەر شه مین زار و کات

قوتاییمه

فاتیما عبدولسه مه د محمه د

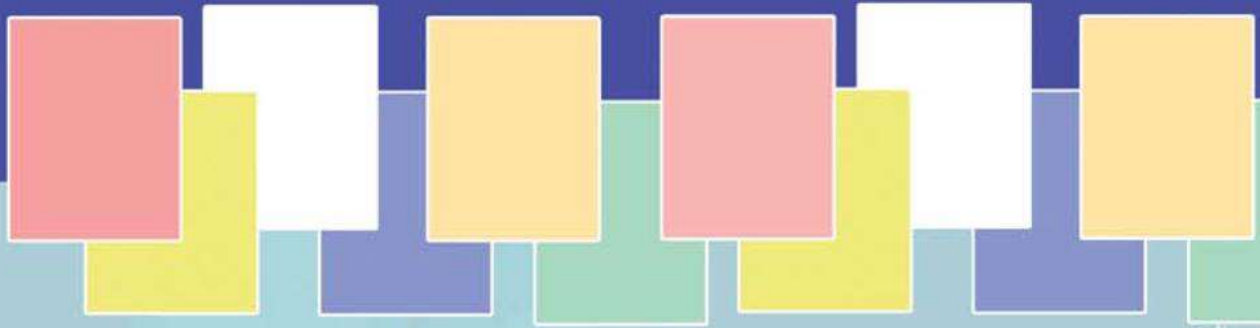
گه لو هوبن دزانن نه ز کیمه
نه ز خودانی پینووسیمه
ل هه می جهان نه ز دگهر م
نه ز کوترا پهر سپیمه

د هه می کاران دا چالاکم
گوند و شاران دی ئافا کم
دی خوینا خو بو ته ریژم
ئالایی ته بلند راکم

نه ز کوردم خودان شیانم
خودان نه لول و گولانم
خودان نه ورزا ب بهامه
ل هه می وه لاتان خویامه

گهر نه زانی کا نه ز کیمه
نه ز خودانا پینووسیمه
به رزه نابم نه ز چ جارا
قوتاییمه .. قوتاییمه .

گونوئا مه

روژين مههدى

گوندى مه چهند شرينه
سيبه را وى دارين بهرينه
لى دچهرن په زين كويشينه
هه وايى جيايى مه پر به فرينه

سروشته كنى پرى جوانه
ل بنى دهشته و سهردا زوزانه
نه فر و سهرانييا لى ديلا نه
بوهاره لى تيت دهنگى كه وانه

وهرن.. وهرن گه لى هه فالان
هاريكار بين دگه ل پير و كالان
دا شين بكهين دهشت و نهالان
دا گوندى خو فه گه رينين وهكى جار ان.

بهيله بويكا ته بله يزيتن

ناهنگ موئيه د روشدى

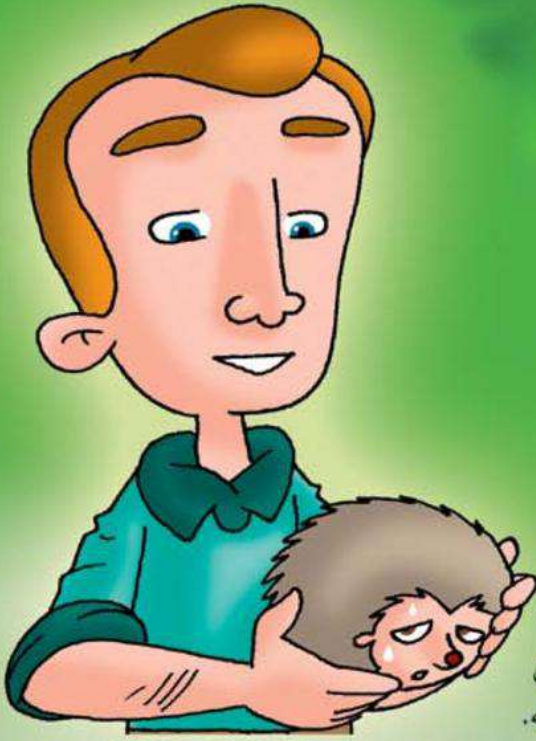

بهيله بويكا ته بله يزيتن
نه هيله روندىكا ببارينيتن
بهيله بله يزيت ل دنيايى
خوشى ببهت ب سه ماين
دا رون ببن چاقين وى
دا خوش بببت ژيانا وى
نه هيله بويكا ته بگريتن
بهيله يا سهر به خو بيتن
هر نه وه چيندكهت كه يفا ته
روژين خوش ل ته دهه لينيتن
بباريزه نه فى بويكى
چاف بدهينى تا دوماهيكى.

نیچیرفان و ژیزی

خالد صالح

ژیزی گه لهك ترسیا دهمی نیچیرفان هاتیه هنداف سهری و خو ودهکی گلومچکا لی کری، لی ل بهرامبهر نیچیرفان گه لهك شاد بوو، نیچیرفانی زانی کو ژیزی گه لهك ترسیا، ئینا گوتی: ژیزیو.. نه ترسه، دی ته بهمه مال، دی سهری ته شوم و خوارنی دهمه ته و جههکی خوش بو ته دروست کهم، ب تنی تو نه ترسه.

لی ژیزی ههر دترسیا و نیچیرفانی ژیزی راکر و کره د ره که هی دا و بره مال، دهمی گه هانیدیه مال ئیکسهر کره د تهستی دا و سهری وی شویش.

نیچیرفانی گوتی: خوش بوو ژیزکو؟

ژیزی گوت: ئەم چ جار ان سهری خو وهسا ناشوین، لی ب راست گه لهکا خوش بوو، به لی تشته کی ژ من کیمه.

نیچیرفانی گوتی: ئەز دزانم چ تشت ژ ته کیمه، وهره دا خوارنه کا خوش بدهمه ته.

نیچیرفانی خوارنه کا خوش بو دروست کر و دانا بهر. ژیزی که ته سهر و تیر خوار، ژنوی نیچیرفانی گوتی: ته تیر خوار؟

ژیزی گوت: چ جار ان ئەفه خوارنا من نه بوویه، به لی هندی ئەز یی برسی بووم من تیر خوار، به لی تشته کی ژ من کیمه.

نیچیرفانی گوتی: ئەز وی ژ دزانم، تو یی واستیای، دی جههکی بو ته دروست کهم، تیر بیهنا خو شهده و بنقه.

نیچیرفانی جههکی خوش بو دروست کر و ژیزی هندی یی واستیای بوو نشت، سپیدی ژ خه و هشیار بوون،

نیچیرفانی گوتی: ته خه وهکا خوش کر؟

ژیزی گوت: نیچیرفانو.. تو دزانی ئەم ب روژ دنشین و ب شهف نانشین و ئەم ب وی رهنگی نانشین یی هوین یی

دنشن، لی هندی ئەز یی واستیای بووم، من سهری خو دانا و ئەز د خه و چووم، من خه وهکا گه لهك خوش کر،

به لی ههر تشته کی ژ من کیمه.

روژدهکی.. دووا.. سی یا.. ژیزی ههر وه گوت. هندی نیچیرفان دا بیژیتی چ تشتی ژ ته کیمه، ژیزی نه دنا خفت و

دما بى دەنگ و ھەر يى داماي بوو، نيچيرقانى زانى بيھنا وى گەلەك يا تەنگ بووى، بو خو گوت: ئەز بو ناگيرينم و نابەمە جەنى من لى گرتى؟ ھەر ھزرين خو کرن، پاشى چوو گوته ژيژى:

ئەقە چەند روژە تول فيرە، ئەز چ كيماسيا ل تە ناھيلەم، بەلى تو ھەر يى پوسيدە و خەمگىنى، وەرە ئەقرو ئەز و تو دى چينە وارى تە سەيرانى.

ژيژى گەلەك ب وى ناخفتنى شاد بوو، لى خو پى ھاي ئەدا، ھەر وەكى نەگوتى.

نيچيرقانى ژيژى كرە د رەكەھى دا و ترسا وى تمام يا فەرەقى، رەكەھ راكر و برە وارى وى، برە نك گەرەكا ئافى، ل وى جەنى ھاتبوو گرتن، چاقى ژيژى ب وارى وى كەتەقە، گوته نيچيرقانى: نيچيرقانو.. تو بيھنەكى من نابەردەى؟

نيچيرقانى گوتى: تو دى رەقى و چى.

ژيژى ما بى دەنگ، نە دا و نە ستاند. نيچيرقان ژى ھەر ما و تى فوكرى، پاشى ھىدى دەرگەھى رەكەھى فەكر. ژيژى ب گاشين لەز خو ھاقىتە ژ دەرەھى رەكەھى و بەزى خو دا گەرى و خو ھاقىتە د ئافى دا و ب مەلەقانيا دەر باز بوو لايى دى يى ئافى، نيچيرقانى گازى كرى:

ھو ژيژىكو... بەلى و لەبى
ھو لاوكو... لەبى و بەلى
وەرە.. دى دەمە تە تەستەك ئار
دى بو تە رائىخەم جەھك ل كار
دى سەرى تە شوم ب ئافەك سار.

ژيژى بەرسف داھە:
نە برسېكم بدەيە من تەستەك ئار
نە خەوتىكم بو من چىكەى جەھك ل كار
نە قريژىكم سەرى من بشوى ب ئافەك سار
من نەقېتن:
نە تەستەك ئار و نە جەھك ل كار و نە ئافەك سار
من يى ھەى وارەك ل بار.

وھلاتى ئاقا

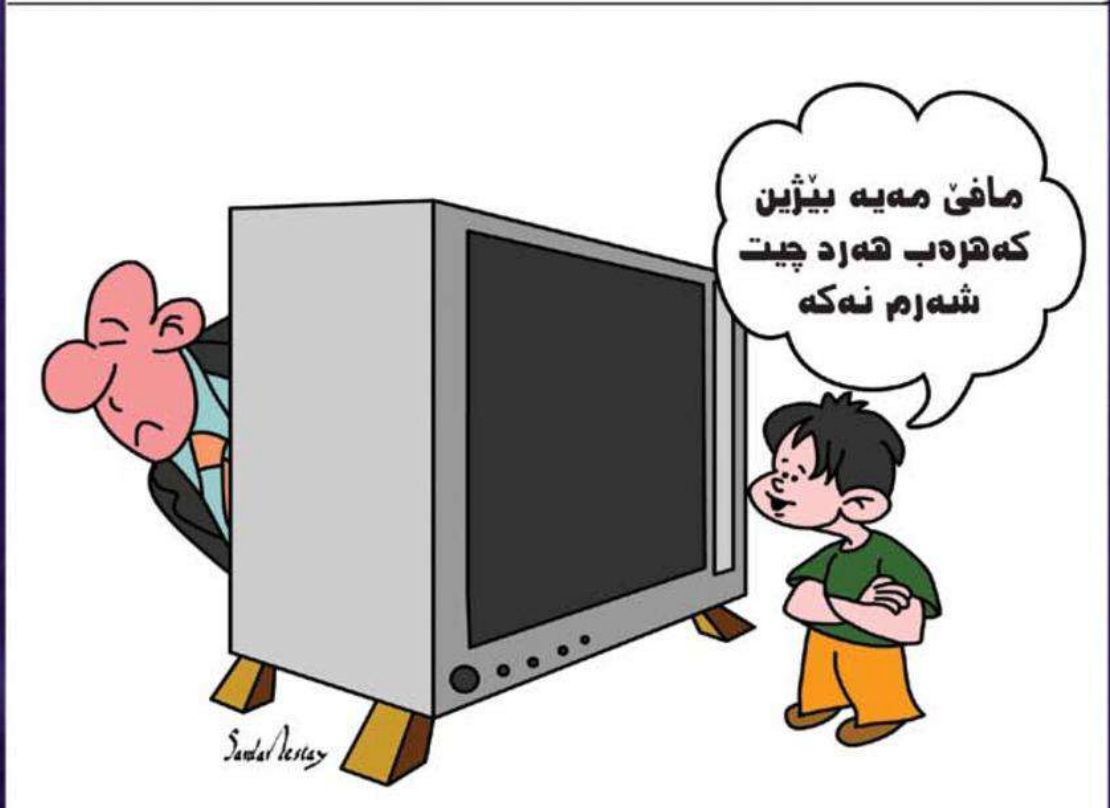
كەمال ياسىن رېكانس

ھندى رۇژەك ماپە
وھلات يى ئاقايە
تۇلازم ناوھستەم
بۇ دۇزا خۇ راستەم
كوردىنى شرىنى
بۇ مە دى ھەر مېنى
مە يا قىاي ئاشتى
نارەقىتن راستى
كوردىنى دلخوازى
بۇ لاوژا ئاوازى
وھلات زۇرى جانە
مە دگەل وى قىانە.

کار یکا تیر

بەرىكانە؟

پرسیاریڤ قى ھژمارى:

- ۱) پارىزگەھا دەۋك ژ چەند قەزا پىك دەھىت؟ نافىن وان بنقىسە
 - ۲) ئەق پارچە ھۆزانە يا كىژ ھۆزانقانىە؟
- ئەى فەلەك بۇ تە دنالم بۇچى نىرگىز چرمىسین
ئەو چما بەختى مە ھۆیە ئەم بى دوست و بى كەسین
(بەدرخان سندی - جگەر خوین - محسن قوجان)

بەرسقا پرسىارىڤ ھژمارا بۇرى:

- بەرسقا پرسىارا ئىكى: گراھام بىل
بەرسقا پرسىارا دووى: ۲۶۵

پشتى گەئەك زارۆكان بەرسقا پرسىارىڤ مە داين و بەرسقین دوست ھاتىنە
ھەلبىزرتن، و پشتى پشكى، خەلات بۇ فان زارۆكان دەرکەفتن:

- ۱) بارىن حاجى حسین
- ۲) بىلام مىھقان حسین
- ۳) داقىن بەھزاد

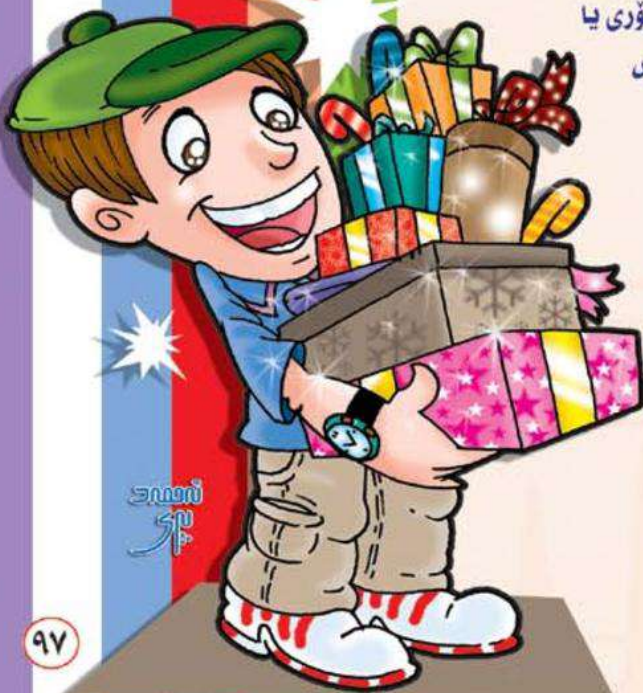
ئەم پىرۆزباھیا فان ھەقلان دکەين و ھىقىە پشتى دەرکەفتنا کۆقارى، سەرەدانا
بارەگايى کۆقارا سقۆرە يى نوى ل [ناخى رەزا، جادا شەھىدىڤ ئىكى شواتى - ل
تەنشت رىقەبەريا بەلاقىرنا بەرھەمىن گازى] بکەن دا خەلاتىن خۆ ۋەربىگرن.

لىبورىڤا

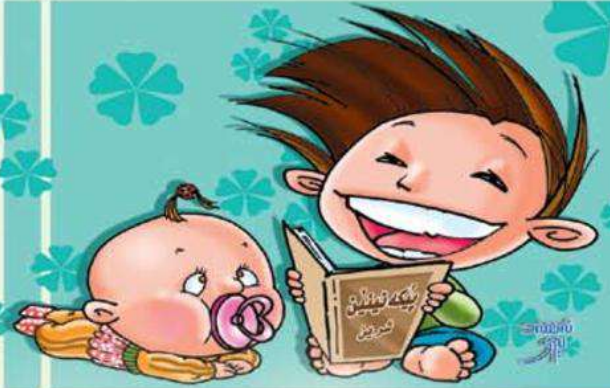
داخوزا لىبورىڤى ژ خواندەفانان دکەين کو پرسىارا ھژمارا بۇرى يا
بەرىكانى شاشىەكا چاپى چىبوویە ئەۋزى ل شوينا ئىكەم كەس
(تىلەفون) دىاركرى بوویە (تەلەفزیون).

تىبىنى:

داخوزاى ژ وان زارۆكان دکەين يىڤ پشكدارىڤ د
کۆقارا سقۆرە دا دکەن، ھەر بابەتەكى بھنىرن ناھى
خو يى سىقولى ل سەر بنقىسین و دگەل دا وىنەھەكى
قرىكەن.. ب تايبەت دەمى ھوین پشكدارىڤ د
بەرىكانى دا دکەن دا ژ ماھى خو بى بەھر نەبن..
دگەل سوپاسیان.

پیکه نین

چاره کئی زهلامه کی گوته ههفالی خو: نهز گه لهک عاجزم؛ چونکی ههفژینا من چ جارا ناکه ته کهنی! ههفالی وی گوته: بهلی پا ههفژینا من ههر ههیشی چاره کئی دکه ته کهنی، نهو ژی دهمی نهز مووجهی وهر دگریم!

چوان ره مهران مه حید

ئیکی گوته: کا نیشانه کئی بده من کو گیزهر بو چافا د باشن. یی دووی گوته: ما ته چاره کئی دیتیه کینرویشکه کئی بهر چافک (مه نزهه) د بهر چافا!

کیکی

چاره کئی دهرهینه ره کی گوته ره خنه گره کی: بوچوونا ته چیه لدور وی فلمی نهز ب دهرهینانا وی رابوویم؟

ره خنه گری گوته:
یی باشه، بهس یا
باشتر نهو بوو کو
قه هرمانی فلمی ب
فیشه کئی مر با نه ب
ژههری.

دهرهینه ری گوته:
بوچی؟

ره خنه گری گوته:
دا بینهر ژ خه و رابیان.

هه یفا دیندار سالج

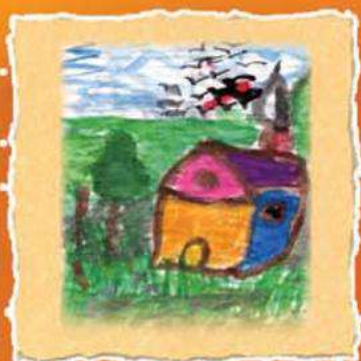

روژه کئی ئیک ب
جلکین نفستنی فه
چوو نیچیری،
ههفالی وی گوته:
تو بوچی ب
بیجامافه هاتیه
نیچیری؟
وی گوته: دا
چویچک هزر کهن
نهز یی نفستیمه!

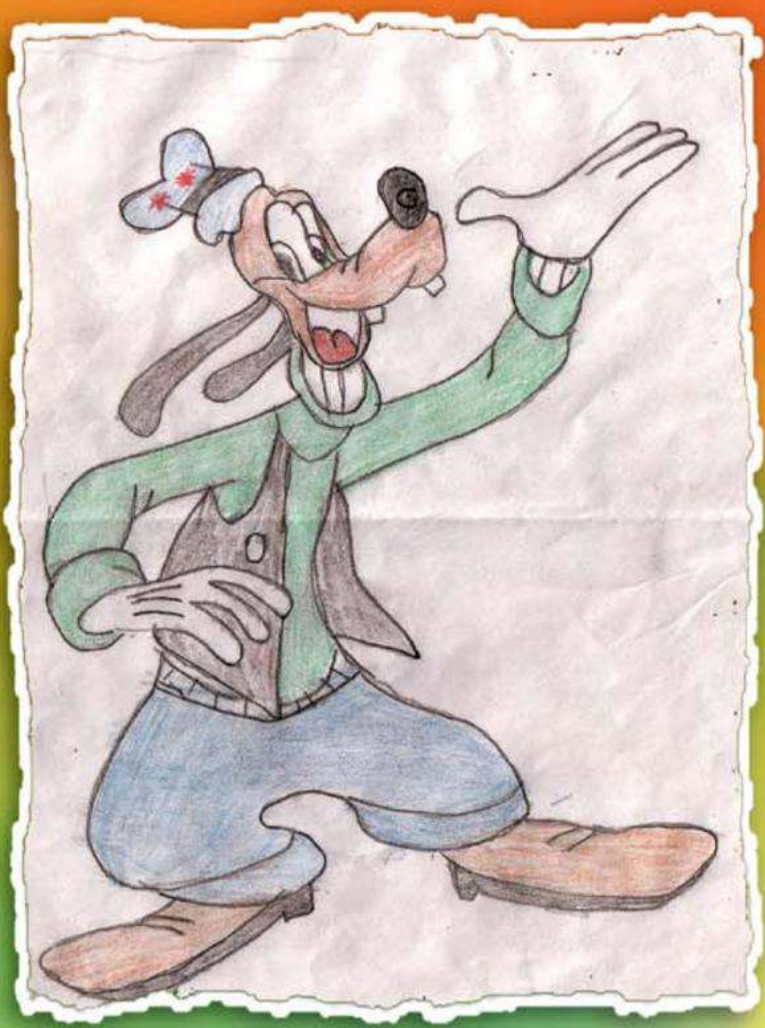
نه سما عسمهت ئیتوییتی

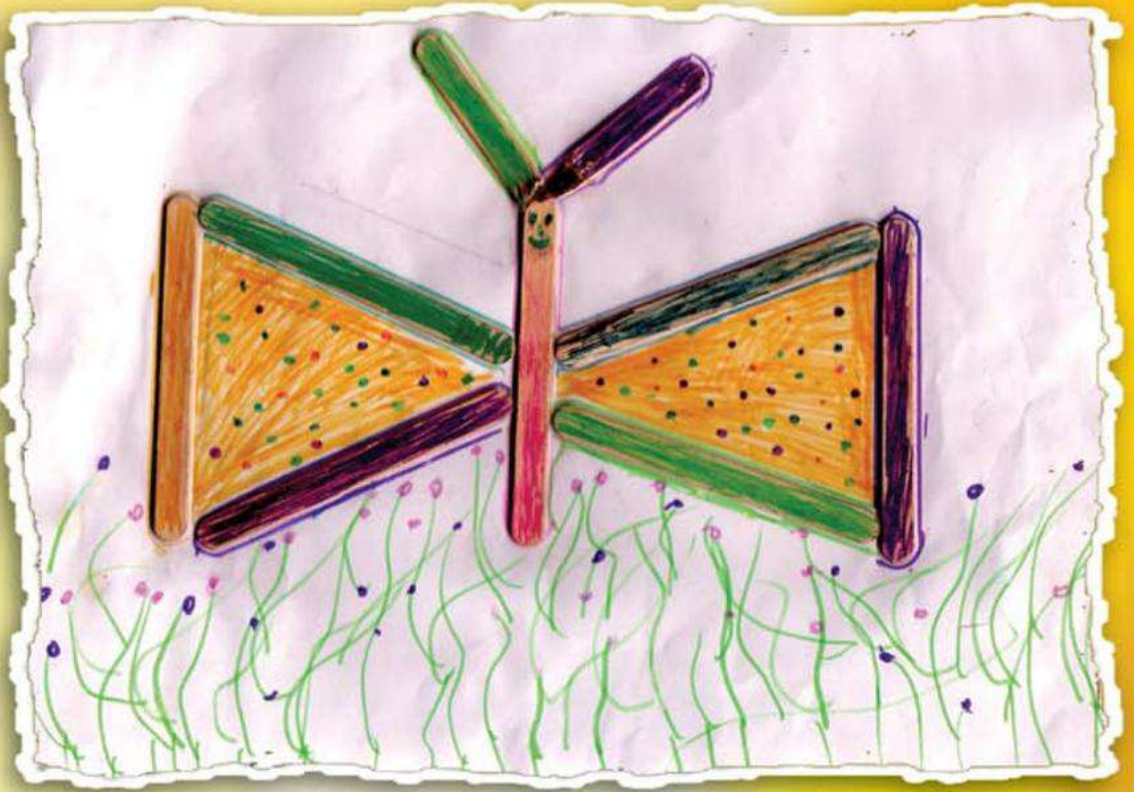
زاروكان

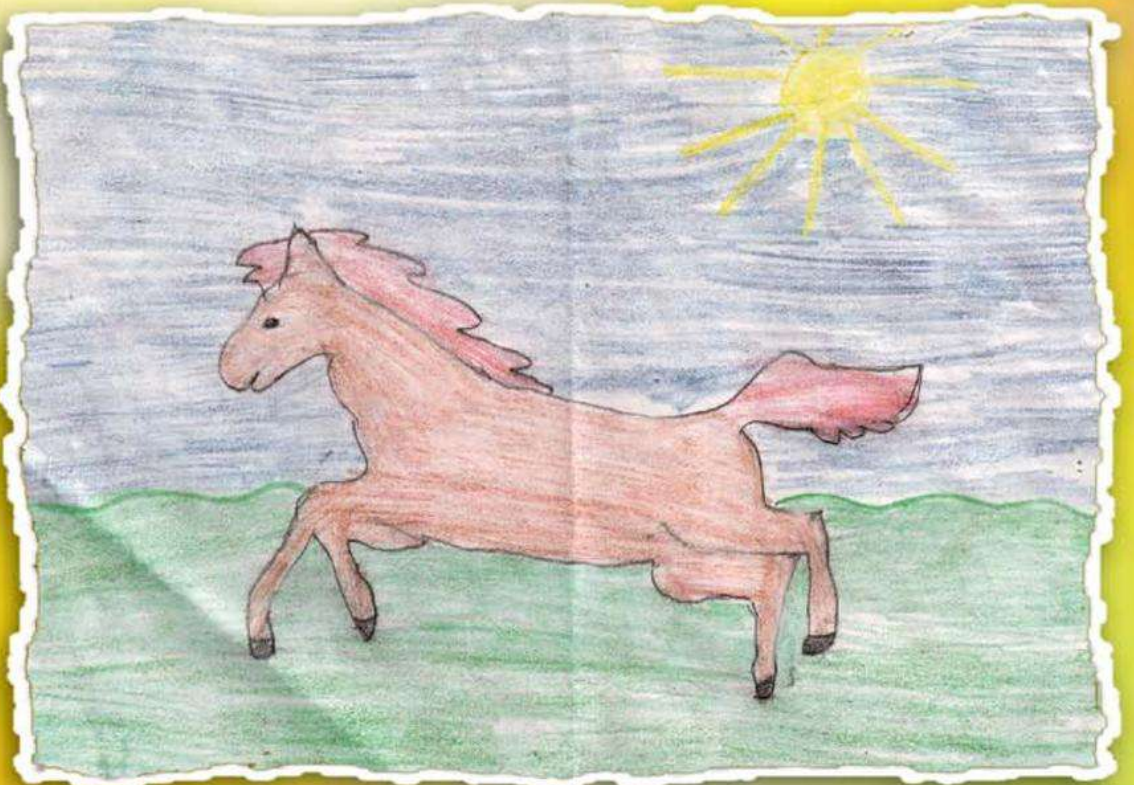
پيشانگه‌ها

بهار محمد مهدي نهمين

ناهنگ موتهید

نیوار محممد

Dê çewa zanî hingvîn sexteye ?

B: Fehîma Îbrahîm

Hindek kes tilên xwe dikine di nav hingvînî de û bilind dikin, heker wekî rîsiya pêkve yê girêday be ango ev hingvîne yê sexteye, lê ev rêke ne ya diruste. Rêka zanistîtir ewe ku piçeka hingvînî bikî di kaçkekê biçûk de û li ser agirî gerim bikî, heker hingvîn yê xomalî be, wê li ser agirî baş bikele û dê kefeka paqij bide, lê heker yê sextet be dê sojît û kerestekê karbonî yê reş dê pêk îne û dê diyar be ku şeker ya digel hey.

.Jêder: Pirtûka serborê kîmyayî û fizîkî

بشکورتین سسقۆره

كهفنى نايف حهسهن

دلان ميكائيل نه حمهد

سيسار ميكائيل نه حمهد

سيپان ميكائيل نه حمهد

سيداد ميكائيل نه حمهد

عهمه ر فوناد حهسهن

فيار هه مزه گوهه رزى

نيمان ميهفان

ماريا ناراس

ناواز كه مال نه حمهد

نابؤ كه مال نه حمهد

لائين ميهفان

لاوين سهبرى غازى

فرات تارق

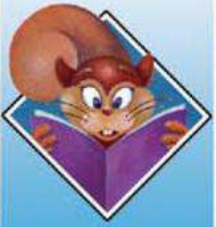

محمهد تارق

شانه تارق

Hijmar 97
Tirmeh
2007

Sivore

فلمى شەقىرىيى

و. نازدار

